

Afgezien hiervan geldt echter dat — zoals ook verweerder bekend bleek — het vragen van toestemming voor een obductie aan de naaste familieleden in het algemeen als passend wordt beschouwd, omdat aantasting van een stoffelijk overschot hoogstpersoonlijke gevoelens van deze familieleden kan kwetsen dan wel als strijdig met godsdienstige overtuiging kan worden ervaren. Het is dan ook onder de huidige omstandigheden ondermijnend voor het vertrouwen in de medische stand om het vragen van een dergelijke toestemming achterwege te laten en verweerder maakte zich mitsdien schuldig aan overtreding van art. 1 van de Medische Tucht-wet.

Toch moet hier een duidelijk conflict worden gesignaleerd tussen de eisen van uitoefening van de medische wetenschap en de gevoelens van naaste belanghebbenden. Obductie is immers een afsluiting van de medische behandeling, van belang voor de volksgezondheid en ter lering omtrent diagnose en behandeling, als ook ter opleiding van artsen. In ziekenhuizen voor opleidingen aangewezen behoren dan ook regelmatig obducties te geschieden. Toestemming daartoe moet herhaaldelijk juist worden gevraagd op een moment waarop — geschokte — nabestaanden de gevolgen van een weigering moeilijk kunnen afwegen. Aan dit conflict kan slechts een einde worden gemaakt door een duidelijke wettelijke regeling inhoudende wanneer en op welke wijze de gevoelens van naaste familieleden dienen te wijken voor de eisen welke de medische wetenschap ten deze in het algemeen belang stelt. Het voorgaande moet dan ook leiden tot na te noemen beslissing waarbij geldt dat het algemeen belang bekendmaking daarvan vordert. Voor toekenning van enige vergoeding uit 's Rijks kas van kosten door klager of verweerder gemaakt in verband met de behandeling van de klacht is geen reden.

BESLISSENDE:

Waarschuwt verweerder.

Beveelt de bekendmaking van deze beslissing overeenkomstig het bepaalde bij art. 63 van het Reglement medisch tuchtrecht en oplossing van geschillen en met weglating van de met A en B aangeduide alinea's in de *Nederlandse Staatscourant* en door toezending daarvan met het verzoek om plaatsing aan de redacties van *Medisch Contact*, *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* en de *Nederlandse Jurisprudentie*.

Aldus gewezen op 2 februari 1970 onder voorzitterschap van Mr. M. Knap met als leden-geneeskundigen F. J. C. WESTERWEL, J. W. J. DE LAIVE, J. F. W. G. VERHEUL (plv.) en N. VAN EEK (plv.); Mr. R. BLEKXTOON, secretaris.

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Bevolkingscijfers. — Op de 23e World Health Assembly zijn cijfers gepubliceerd over de groeiende wereldbevolking. Deze is tussen 1960 en 1968 met 404,7 miljoen zielen toegenomen, dat is gemiddeld 50 miljoen per jaar. Er zijn in die acht jaren 141 miljoen kinderen geboren, van wie vermoedelijk 90 pct in ontwikkelingslanden. Er zijn ook meer bejaarden (65+), nl. 32,3 miljoen; de toeneming in deze groep betrof voor meer dan de helft het WHO-gebied in Europa. (*WHO-Press*, 18 mei).

Groot-Brittannië

Handel in fetussen? — Een verklaring van NORMAN ST. JOHN-STEVAS heeft enige beroering gewekt. Volgens hem heeft hij een brief ontvangen waarin wordt bericht over de verkoop van een aantal bij abortus geboren fetussen, aan

mensen die er medische proefnemingen op zouden verrichten. In een editorial van het *British Medical Journal* (23 mei bl. 433) wordt uiteengezet dat de verklaring drieërlei impliceert: 1. proefneming op een menselijk organisme; 2. de verkoop ervan; 3. het medische aandeel hierin. Voorlopig hangt de zaak nog wat in de lucht, want de brief waarop de verklaring steunt, was niet ondertekend en afkomstig van een niet bekende medische werker, terwijl ook degenen die ermee te maken kunnen hebben gehad, ongenoemd zijn gebleven. Toch is het nuttig, aldus het editorial, in te gaan op de betekenis van de bewering. Vanzelfsprekend is handel in fetussen zonder meer ontoelaatbaar. Maar proefnemingen die bij voorbeeld ten doel hebben de fetus in leven te houden, zijn intengendeel te prijzen. Men is er al in geslaagd jonge fetussen door extracorporale circulatie enige tijd in leven te houden. Een fetus van 26 weken met een gewicht van 960 gram is aldus vijf uur in leven gebleven. Men voert dergelijke experimenten natuurlijk ook op dieren uit, maar eens moet men dan toch overgaan op menselijke fetussen. Er is ter zake duidelijke voorlichting nodig, bv. door overleg tussen de British Medical Association en het Royal College of Obstetricians and Gynaecologists. De regering zal een adviesgroep benoemen „to consider the ethical, medical, social and legal implications of using fetuses or fetal material in research”. Aan de abortusklinieken is een verbod opgelegd, fetussen te leveren voor wetenschappelijk onderzoek.

Gastro-enteritis via oesters. — In de laatste vier jaar heeft zich minstens acht keer een explosie van gastro-enteritis voorgedaan bij mensen die oesters hadden gegeten, 24-48 uur na het nuttigen ervan. Deze waren steeds afkomstig van een kwekerij in Cornwall en hadden een behandeling ondergaan in een zuiveringstank voordat ze in de handel werden gebracht. Geen enkele keer kon een bepaalde verwekker worden aangetoond in de ontlasting van de zieken of in de oesters. Vele vrijwillige proefpersonen die van de oesters aten, zijn ook ziek geworden. Degenen die de oesters in gekookte toestand aten, werden niet ziek. Van oesters afkomstig van andere kwekerijen heeft men geen kwade gevolgen waargenomen. (*Brit. med. J.*, 16 mei bl. 428.)

India

Gezondheidscijfers. — Tijdens de discussies over het jaar-rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie drong India aan op meer financiële steun. De vooruitgang op het gebied der volksgezondheid is in dat land duidelijk: de malaria-incidentie is in de laatste 15 jaar met 99 pct afgenomen, en het aantal pokken gevallen is eveneens sterk verminderd; in 1969 waren er „slechts” 4006 sterfgevallen. Er moet echter nog veel worden gedaan. De bevolkingsgroei is het voornaamste probleem. De levensverwachting is toegenomen van 32 tot 54 jaar en jaarlijks groeit de bevolking met 2,5 pct. Er is nog steeds een tekort aan artsen. Wel studeren er elk jaar 8000 af, maar 80 pct van de jonge artsen vestigen zich in de steden, terwijl daar slechts 20 pct van de bevolking leeft. (*Lancet*, 23 mei bl. 1125.)

Japan

Abortus. — Volgens het Japanse ministerie van gezondheid en welzijn werden in 1969 in het gehele land in totaal een miljoen abortus uitgevoerd, waarvan 743.000 die door gynaecologen werden gemeld en de rest door illegale vrucht-afdrijving. Bij een onderzoek naar de motieven die vrouwen tot abortus doen besluiten, bleek dat van 30.000 onder-vraagde vrouwen 84 pct hiertoe waren overgegaan om finan-

ciële en persoonlijke redenen. Een steekproef bij 3000 huisvrouwen deed blijken dat 42 pct hunner reeds eerder een abortus hadden ondergaan, maar dat 90 pct kritisch ten opzichte van de abortus waren ingesteld. De uitkomst wijst erop dat bij velen een persoonlijk conflict moet hebben bestaan. (*Med. News-Trib.*, 15 mei bl. 11.)

Stijgende levensverwachting. — De levensverwachting in Japan is wederom gestegen. In 1968 was deze 69,05 jaar voor mannen en 74,3 jaar voor vrouwen. Dit zijn hogere cijfers dan waarop de Verenigde Staten kan bogen. (*J. Amer. med. Ass.*, 20 april bl. 487.)

Tsjechoslowakije

Wijlen Dr. O. Uplavici. — In 1887 beschreef Prof. JAROSLAV HLAVA, patholoog-anatoom te Praag, zijn ontdekking dat de dysenterie, veroorzaakt door *Entamoeba histolytica*, van de mens op de kat kan worden overgeënt, in een artikel, getiteld „O úplavici. Predbezné Sdelení” (Over dysenterie. Voorlopige mededeling). In hetzelfde jaar werd dit artikel gerefereerd door Dr. S. KARTULIS te Alexandrië, waarbij deze als auteur van het oorspronkelijke artikel de naam opgaf van UPLAVICI, O., en zelfs melding maakte van correspondentie met UPLAVICI te Praag. Gedurende een halve eeuw hebben daarna onderzoekers en overzichtschrivers de experimenten van Dr. O. UPLAVICI vermeld, tot in 1938 UPLAVICI werd ontmaskerd en begraven door CLIFFORD DOBELL te Londen. (*New Engl. J. Med.*, 30 april bl. 1040.)

West-Duitsland

Tuberculose. — Jaarlijks lijden in de Bondsrepubliek ongeveer 15.000 mensen aan open tuberculose. Dit aantal is sinds enige tijd op gelijk niveau gebleven ondanks chemotherapie en massa-onderzoek. Aan alle vormen van tuberculose samen lijden 221.090 mensen, zoals blijkt uit het laatste artikel over tuberculose van het Städtisches Bundesamt Wiesbaden. Jaarlijks komen er 1000 nieuwe patiënten bij. In een stad zoals München doen zich jaarlijks 20 nieuwe gevallen van open tuberculose voor. De kosten van de tuberculosebehandeling in de Bondsrepubliek worden op 900 miljoen DM per jaar geschat. (*Dtsch. Ärztebl.*, 9 mei bl. 1443.)

Meer studentén. — In het zomersemester telden de 50 scholen voor hoger onderwijs in de Bondsrepubliek in totaal 277.251 studenten, van wie 20.301 eerstejaars. Er waren 21.462 buitenlanders bij, van wie 935 eerstejaars. Ten opzichte van het jaar tevoren was het aantal Duitse studenten met 7,8 pct toegenomen. Bijna een-kwart van de Duitse studenten zijn vrouwen, aan de universiteiten zelfs 27,4 pct. Het aantal buitenlandse studenten is wat gedaald. De verdeling van Duitse studenten over de verschillende wetenschapsgebieden was als volgt: 27,8 pct geesteswetenschappen, 18 pct natuurwetenschappen, 14 pct economische wetenschappen, 11 pct rechtswetenschappen, 10,5 ingenieurswetenschappen en 10,3 pct geneeskunde. Het aantal studenten in de geneeskunde loopt sinds enige semesters langzaam terug. (*Dtsch. med. Wschr.*, 22 mei bl. 1201.)

Zuid-Afrika

Medical Association at sea. — Met dit grapje wordt aangekondigd dat het jaarlijks congres van de Mediese Vereeniging van Suid-Afrika in 1971 op zee zal worden gehouden. Daarvoor is een schip van 20.000 ton gehuurd, de Reina del Mar, dat plaats biedt aan 9.500 passagiers. Het schip vertrekt van Kaapstad op 4 maart en keert terug op 10 maart. De kapitein heeft geen andere opdracht dan te zorgen dat

hij plaatsen met goed weer uitkiest. (*S. Afr. med. T.*, 2 mei bl. 521.)

Congressen enz.

— *Workshop on Contractile Behaviour of Heart Muscle* (in association with the organizing committee of the VI World Congress of Cardiology, London 6-12 sept. 1970): op 14 sept. 1970 te Antwerpen. Inlichtingen: Prof. Dr. F. L. MEIJLER, Kliniek voor Hart- en Vaatziekten, Catharijnesingel 102 te Utrecht.

M. M. HILFMAN

BINNENLAND

Arnhem vangt Nijmeegse medische studenten op. — Het gemeenteziekenhuis in Arnhem en de psychiatrische inrichting in Wolfheze zullen worden betrokken bij de werkzaamheden van de medische faculteit van de Nijmeegse universiteit indien de gemeenteraad op 1 juni de daartoe opgestelde overeenkomst goedkeurt. Deze houdt in dat studenten in de medicijnen van de Nijmeegse universiteit als co-assistent een volledige klinische opleiding krijgen onder verantwoordelijkheid van de faculteit. Voor het onderwijs in de psychiatrie zal het gemeenteziekenhuis een beroep doen op de psychiatrische inrichting Wolfheze.

De kosten voor ruimtelijke voorzieningen en aanvullend instrumentarium (f 800.000), worden geheel door het rijk gedragen. De overeenkomst is een gevolg van de grote toeloop van medische studenten, waardoor de academische ziekenhuizen de klinische opleidingen niet meer volledig aan kunnen. (*N.R.C.*, 26 mei.)

Prof. W. J. Kolff ereburger van Kampen. — Prof. Dr. W. J. KOLFF, ontwerper van de eerste kunstnier, is sinds gisteren ereburger van Kampen. In het Kamper raadhuis reikte burgemeester Dr. W. P. BERGHUIS hem de gouden sleutel van de stad over. Dr. BERGHUIS prees de vele verdiensten van Dr. KOLFF, die sinds 1956 Amerikaans staatsburger is en op het ogenblik hoogleraar te Salt Lake City. Tot die verdiensten behoort het werk van Dr. KOLFF in het Kamper stadsziekenhuis, waar hij in 1943 de eerste kunstnier ontwikkelde. 's Ochtends vóór de huldiging in het raadhuis waren Dr. KOLFF en zijn echtgenote er te gast geweest. (*Parool*, 21 mei.)

Uitvinder kunstnier in Groningen onderscheiden. — Dr. W. J. KOLFF is benoemd tot commandeur in de orde van Oranje-Nassau. De staatssecretaris van Volksgezondheid, Dr. R. J. H. KRUISINGA, heeft de versierselen gisteren te Groningen aan Prof. KOLFF uitgereikt. Eerder was hij, zoals gisteren is gemeld, begiftigd met de eremedaille van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde.

Prof. KOLFF nam in Groningen ook de Ubbo-Emmiuspennning in ontvangst, die de universiteit hem had verleend wegens zijn verdiensten voor de medische wetenschap. Hij is de uitvinder van de kunstnier; op een desbetreffend profefschrift is hij kort na het einde van de oorlog cum laude te Groningen gepromoveerd. (*N.R.C.*, 26 mei.)

Bouw van nieuw verpleeghuis te Amsterdam. — De directeur van de Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheidsdienst, Dr. K. ITTMANN, heeft in de Sam van Houtenstraat in Geuzenveld, het startsein gegeven voor de bouw van een verpleegtehuis met 150 bedden. Het nieuwe complex wordt gebouwd in opdracht van de hoofdstedelijke Stichting Verpleegtehuizen Tabitha. Met de bouw is een bedrag ge-